

אור הרשב"י

אתרא קדישא מירון

ישיבת המקובלים

כס"ד

פרשת תולדות תשפ"ב

• גליון 43 •

אור ההיזק הקדוש

הכוונה הראויה בתפילה על צרתו

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו גו'. הנה ידוע כשיבוא לאדם איזה צרה או יסורין ח"ו, אז ישכיל ויבין בדעתו שבוראי יש צער גדול להשכינה הק' כביכול. כי בכל צרתם לו צר (ישעיה סג) כביכול. לכן כשהאדם ישר נותן אל לבו להתפלל עבור שיתמלא החסרון שיש בהשכינה מזה כביכול. ע"ד קלני מראשי כו' (הגיגה טו:), וכשיתוקן שם הפגם והחסרון אז ממילא יתוקן חסרונו וינטל מצרתו. וכן עשה יצחק אע"ה שהיה כל מגמתו ורצונו וכוונתו רק למלאות החסרון בהשכינה הקדושה כביכול. וזהו ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו. היינו עבור השכינה שהיא לנכח אשתו. כי עקרה היא דייקא. ואז ממילא נפקדה ג"כ רבקה אשתו. והבין:

דברי יהודה פתיה זצ"ל

כו יבואר

למה ברך אותו בשם שקי ולא בשם אחר

וקל שקי יברך אותך ויפרך וירבך. טעם שברך אותו בשם שקי, לפי ששם שקי הוא מסוגל לפריה ורביה. כי מילוי של שדי הם אותיות ינלתוד שהם בגימטריא פרו ורבו. ולכן גם בפרשת וישלח, ברך ה' את יעקב בשם שדי ואמר לו, אני אל שדי פרה ורבה [בראשית ל"ה י"א].

גם סוף המילוי של שם שקי הם אותיות נדת, והוא מסוגל לטהר הנדה מטומאתה. גם נדת הוא גימטריא חותם שהוא סותם וחותרם את הרחם, שלא תפיל האשה את פרי בטנה. ונראה לעניות דעתי כי כאשר תחליף אות דל"ת של ינלתוד באות נו"ן של אותיות דטלנת, יהיה המילוי יתלונן. וז"ש בצל שדי יתלונן [תהלים צ"א א'], כי המילוי שהוא הצל של שם שדי, הוא יתלונן.

רבינו האריז"ל הקדוש שער הפסוקים

כריח שדה אשר ברכו ה'

(מזולתו) ודרז"ל שנכנס עמו ג"ע. יש להקשות, מנין היה יצחק יודע שזהו ריח ג"ע, שאמר כריח שדה. ונ"ל כי כאשר אברהם נכנס למערת המכפלה, אחר הבקר שרץ אחריו, נכנס בג"ע, וכמ"ש רז"ל. וספר אברהם ליצחק בנו. ועתה אמר יצחק, ראה ריח בני וכו' אשר ספר לי אבי, וזה ר"ת של אשר ברכו ה'. ונ"ל כי יעקב וגן ערן מספרם שוה, כי גן ערן עם אותיותיו, הוא כמנין יעקב, וזהו שנכנס ג"כ עמו. (ע"כ מזולתו):

סגולה לישועה בכל העניינים

רבי פנחס מקאריץ

על כמה דברים שצדיקים לאדם כמו פרנסה וכדומה, או על כמה הרפתקאות, צוה לומר כל תהלים מרישא לסיפא בלי שום הפסק, אפילו שלא לומר, יהיה רצון בין ספר לספר, רק אחר גמר כל התהילים:

(אמרי פנחס)

רבינו בה"י

הקול קול יעקב. אמרו במדרש אין יעקב שליט אלא בקולו שנאמר הקול קול יעקב, ואין עשו שליט אלא בידיו שנאמר והידים ידי עשו, וכן כתיב (תהלים כ) אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלהינו נזכיר, וכן אמר משה למלך אדום (במדבר כ) ונצעק אל ה' וישמע קולנו, א"ר אבא בר כהנא לא עמדו פילוסופים בעולם ככלעם בן בעור וכאבנימוס הגרדי, נכנסו כל אומות העולם אצלו אמרו לו תאמין שאנו יכולין להזדווג לאומה זו, אמר להם לכו וחזרו על בתי כנסיות ובתי מדרשות שלהם אם אתם מוצאים תינוקות מצפצפים בקולם אין אתם יכולים להם ואם לאו אתם יכולים להם שכך הבטיחם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידים ידי עשו.

ר"ת	מוצ"ש	הד"נ	מירון
17:59	17:20	16:08	צפת
17:59	17:20	16:18	ת"א
17:59	17:24	16:26	י-ם
18:02	17:23	16:10	חיפה
17:59	17:22	16:18	

ישיבת המקובלים בנתיבות הרשב"י
 שפייע אורו וקדושתו וישועותו הרשב"י יעד 2023-2024

המוליד והמורם כיוצא בו. ורמז גם כן בתבת כן אברהם על דרך אומריו (משלי י') כן חכם פרוש כי הוא אברהם בבחינת הצדקות והפלטת חבתו יתברך. וכפי זה ידויק גם כן אומריו ואתה בתוספת וא"ו לומר מוסיף על תולדותיו של אברהם המפרסם לטובה בכמה נסיונות גם תולדותיו של יצחק בדומין:

עוד ירמז על זה הדרך ואלה תולדות יצחק בן אחר היה אברהם פרוש כדומה לו שלא דמו לאברהם ב' תולדותיו של יצחק:

עוד ירמז באומריו אברהם הוליד וגו' על זה הדרך שהגם שדמה תולדות הטוב של יצחק לשל אברהם כרמוז באומריו ואלה בתוספת וא"ו עם כל זה לא תשוה מעלתו לשל אברהם כי הוא האב זכה לו, והוא אומר אברהם הוליד את יצחק בחינת הטוב שבו באה מכח המוליד מה שאין כן אברהם כי אביו עובד עבודה זרה היה והוא נתעצם להשיג בוראו ומעלת אברהם נשגבה, ולזה נקרא (ישעיה מ"א ח') אברהם אוהבו יתברך פרוש הוא קדם להיות אוהב לקונו קדם שיאיר ה' אליו אהבתו בו הוא דרך אחריו כהתעצמות נפלא מה שאין כן יצחק כי בנה בו אברהם בנין אהבת הטוב וכשפקח עינו בעולם כבר נחה עליו רוח ה':

עוד ירמז על זה הדרך כי תולדות יצחק היה בבחינה יותר מעלה מתולדות אברהם כי אינו דומה צדיק בן צדיק לצדיק בן רשע (יבמות ס"ד) שהוא אברהם בן תרח, והגם שאמר ז"ל (כ"ד פל"ח) שעשה תשובה עם כל זה בעת לדת אברהם עד סמוך למיתתו לא היה אלא במדרגת רשע ופעלת האב רשע תחשיך מאור נפש הכן, ובבחינה זו נתרבת הכשרת מעשה יצחק, והוא אומר ואלה בתוספת על הראשון ונתן טעם באומריו אברהם הוליד וגו':

ואלה תולדות וגו'. צריך לדעת א' במקום שיוכר תולדת יצחק הזכיר לרת יצחק, ב' לא היה צריך להודיע כי אברהם הוליד את יצחק:

אכן כונת הכתוב היא על זה הדרך ואלה תולדות יצחק פרוש האמורים בסוף הפרשה וכיון שזכר בניו של יצחק וכבר קדם לנו כי יצחק כשנולד לא היה במדרגה שיוליד כי בא מסטרא דנוקבא וכמו שכתבנו למעלה (לעיל כ"ב ב') אם כן מנין לו תולדת לזה נמר אמר אברהם הוליד את יצחק פרוש הפעיל כח הולדה ביצחק שהמשיך אליו נפש שהיא במדרגת המוליד וזה היה באמצעות העקרה כמו שכתבנו:

עוד ירצה על דרך אומרם ז"ל (יבמות ס"ד). ויעתר לו ה' לפי שאין דומה וכו' לתפלת צדיק בן צדיק ע"כ. הא למדת כי לצד היות לו אב צדיק נתרצה ה' לו ונתן לו בנים, והוא אומר אברהם הוליד וגו', פרוש באמצעות זכות אברהם הוליד וגו':

עוד ירצה על פי דבריהם ז"ל (בראשית פס"ג) בפסוק (ישעיה כ"ט כ"ב) אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, כי בזכות יעקב נצול אברהם מכבשן האש וזולתו כבר היה ח"ו אברהם נשרף באור כשדים, והוא אומר ואלה תולדות יצחק בן אברהם שבאמצעותם אברהם הוליד את יצחק כי זולת יעקב שהוא תולדת יצחק כבר היה אברהם נשרף קדם שיוליד יצחק:

עוד ירמז על עיקר תולדות הצדיקים שהם מצות ומעשים טובים, כי להיות שיצחק לא גודעו נסיונותיו וגדר צדקותו, והגם שפשט צוארו על גבי המזבח אין דבר זה מבאר בתורה ועד היום יש מפרשים (ראב"ע כ"ב ד') כי בעל כרחו נעקר, לזה מודיע הכתוב באומריו ואלה תולדות יצחק בן אברהם הבט וראה

בן איש חי אדרת אליהו

יצודה לי ציד ועשה לי מטעמים וגו' והביאה לי ואכלה וגו'. [בראשית כז, ז] דקדק רבינו מה"ר משה אלשיך ז"ל, דתיבת "לי" לכאורה שפת יתר, "צודה לי" "עשה לי" "הביאה לי", והיה די לומר 'יצודה ציד, ועשה מטעמים, והביאה ואוכלה', ולמה דקדק לומר בכל דבר תיבת "לי"? והרב ז"ל פירש לפי דרכו, עיין שם. ויובן בס"ד על דרך שכתב הרב "שתי ידות" ז"ל (בפרשה זו), דעשו נולד במאדים, ולכך נאמר [בראשית כה, כה]: "ויצא הראשון אדמוני". עוד הביא שם מדברי הש"ס [שבת קנו ע"א] דהנולד במאדים גנבא הוא, ולא אכיל מדיליה ולא שתי מדיליה. עיין שם. והנה כאן פחד יצחק אבינו עליו השלום שמא יביא לו מן הגזל, והגם שצוהו בפירוש שלא יביא מן הגזל עם-כל-זה בהכרח יהיה נכשל להביא מן הגזל, כי כן הוראת הכוכב שלו שיהיה גנב ולא אכיל מדיליה ולא שתי מדיליה. ולכן התחכם יצחק אבינו עליו השלום לצוותו שלא יעשה הצידה כי אם לו לשמו, וגם שלא יהנה עשו מאותה אכילה, דהיינו שלא יבשל הרבה לצרכו ולצורך אביו, אלא שהכל יהיה לאביו, והוא לא יאכל כלום מצידה זו, כדי שאז לא יהיה נשפט במעשה זה כפי הוראת הכוכב שלו, שיהיה נכשל בגזל כדי שיהיה אכיל ושתי דלאו דיליה, אלא הכל יהיה על שם יצחק אבינו עליו השלום, ובוראי יזדמן לו בהיתר ולא באיסור. ולכן דקדק לומר "יצודה לי ציד" – "לי" לשמי, וגם אתה אחר-כך לא תהנה מזה, אלא "ועשה לי מטעמים", "לי" דייקא, ולא תעשה גם לעצמך. גם "והביאה לי" דייקא, "ואוכלה" אני לבדי, ולא אתה גם כן עמי, כדי שיהיה הכל לצרכי, ולא יהיה לך התערבות כזה, ואז יש תקוה שתוכל למצוא כל זה בהיתר, ולא מן הגזל כפי הוראת הכוכב שלך.

רבי יעקב אבוחצירא פיתוח חותם

"אחות לכן הארמי" – בא לרמז שהתורה קדמה לעולם כמו כסא הכבוד. והנה כסא עם הכולל גימטריא לכן, דהתורה, היא וכסא הכבוד שהוא רם ונשא, שניהם אחים ושויים במעלה, דשניהם קדמו לעולם, וזהו הצדיק לקחה לתורה לו לאשה. וכיון שכונת צדיק זה לעסק בתורה ולקחה לו לאשה, וראה והנה "ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים" (איוב יא, ט), ועמקה מאד משום דכולה מקשה – אם מפני פשטיה ופולפוליה, אם מפני רמויה ודרשותיה וסודותיה, ועדין שכולו לא השיג כל-אפניה – עמד בתפלה אחר תפלה והרבה והפציר מאתו יברך לחננו דעה בינה והשכל להיות כמעין המתגבר בה, להוציא לאור תעלומה ולחדש בה בכל-עת, כי מי שאינו מחדש בתורה דומה כמי שיש לו אשה עקרה ולא ילדה. וזהו "ויעתר יצחק לה" – הוא הצדיק הזה – "לנכח אשתו" – היא התורה – "כי עקרה היא". כיון שראה שהיא עקרה ואינו מחדש בה הרבה, והפציר בתפלה לה' שיפתח לבו בתורה ויהיה מחדש בה, וכיון שגלוי לפניו יתברך שכונתו לשם שמים – קבל תפלתו. וזהו "ותהר רבקה אשתו" – שהתחיל לחדש בה חרושים.

ז ר' שלמה בנימין אשלג (הסולם)
 ח ר' חלפון לבטון
 ח ר' אשר לעמיל לוי
 ח ר' אברהם הכהן (משמרות כהונה)
 ט ר' דובער מלובכין

ג ר' בנימין וולף פאפר
 ג ר' יוסף דוד (בית דוד)
 ג ר' יחזקאל הכהן
 ד ר' רפאל כרדי צבאן
 ה ר' דניאל אלקלעי
 ה ר' ברוך רב בער ליבוביץ
 ה ר' שמואל הלוי אידלס (המהרש"א)
 ו ר' שלמה עבו
 ו ר' מאיר רובמן (זכרון מאיר)

צדיקים להעמיד דוד שגם הילדים ילמדו פנימיות התורה

ילדים בדעת) ילמדו פנימיות התורה (זח"א צב, ע"ב). וע"י תורתו של רשב"י – הנה "כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק" (ברכות ט, א), כהפירוש המובא בספרים (ראה תו"מ ח"ג ע'), שבשעת המיצר והדחק (של הגלות) צדיקים לסמוך על רשב"י שלקח על עצמו (אם יצטרף אחיה השילוני עמו) לפטור את כל העולם מן הדין, עד ימות המשיח (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ב), "בהאי חיבורא דילך כו' (ספר הזהר, פנימיות התורה) יפקון בי' מן גלותא ברחמי" (זח"ג קכד, ב) – שיומשך בעולם ענינו של רשב"י שהיה למעלה מחורבן וגלות, כנ"ל.

וענין זה יומשך בכל העולם כולו, ואפילו במקום שבו דרוש תיקון, ועד למקום שיש בו טומאה – הנה "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ" (זכרי' יג, ב), וגם מקום זה יהיה מקום דירה, לא רק עבור ישראלים ולויים, אלא גם עבור כהנים – יהודים שהם בדרגת "ואתם (כל אחד מכם) תהיו לי ממלכת כהנים" (יתרו יט, ו), ו"אלקיכם כהן הוא" (סנהדרין לט, א) – שארץ ישראל תפושט בכל העולם כולו, היינו שהעולם כולו יהיה ארץ ישראל, ודירה לו יברך.

ז. **סיפורי** חז"ל אודות הנהגת רשב"י (ככל סיפורי התורה) הם הוראה ונתינת כח לכל הדורות שלאחריו, ובפרט לדורות האחרונים (ראה בהערה בשיחה) שזכו לגילוי פנימיות התורה – תורתו של רשב"י.

צדיק להיות "יפוצו מעינותיך חוצה" – הקישור של שני הקצוות: צדיקים ליקח לא רק מהנהר, ולא רק ממי המעיין, אלא מהמעין עצמו, ולהפיץ אותו, וגם "חוצה", ועד ל"חוצה, שהוא בודאי חוצה (היינו, שאין חוצה הימנו בערך שכלפיו הוא פנים". והענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", הוא הכנה קרובה ל"אתי מר" (אגה"ק הכעש"ט) – כיאת משיח צדקנו, שגם אצלו תהיה הנהגה של יחוד כ' הקצוות: כיחד עם זה שילמד תורה ואפילו לאבות ומשה רבינו (לקר"ת צו יז, א), יתעסק גם עם דלים, כמ"ש (ישעיה יא, ד-ה) "ושפט בצדק דלים", ועד שיפעל גם על ה"צפועוני" והנהגתו.

וכל זה תלוי בעבודתנו עתה: צדיקים להעמיד דוד שגם הילדים ילמדו פנימיות התורה, כפי שהודיע רשב"י שכברא דמשיחא יהיה כמו ברורו שגם "רכיא" (הן ילדים בשנים והן

הבעל שם טוב הקדוש

ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ וגו', ובמדרש (רבתי פרשה ס"ו סימן ב') לך בזכותך וכך הדבר תלוי, שמעתי ממורי שלה"ה פירוש הש"ס (ברכות דף י"ז ע"ב) שיצאה בת קול כל העולם ניזון (ה) בשביל חנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, דרצה לומר בשב"ל דהיינו שהוא עושה צינור ושב"ל להמשיך לכל העולם, וזהו שאמרנו בשב"ל חנינא בני,

הצדיק הוא כמו שביל וצינור הממשיך נוזלים, כן הוא על ידי מעשיו הקדושים ממשיך השפעות טובות לעולם, וכמו שהצינור אינו נהנה כמה שעובר עליו, כן הצדיק אין רצונו וחפצו כי אם להלשפיע לכל באי העולם, וזהו הכת קול כל העולם ניזון בשב"ל, פירוש, בצינור שעושה חנינא בני, והוא כמו השביל והצינור שאין חפץ בטובת עצמו, ומסתפק במועט ודי לו בקב חרובין וכו' ודברי פי חכם חן:

בני יששכר - הודש כסלו

א. **צירוף** השם הנכבד המאיר כחדש כסלו הוא ויה"ה יוצא מראשי תיבות הפסוק ו'ירא י'ושב ה'ארץ ה'כנעני וגו' בפרשת ויחי [בראשית ניא] אצל אבלו של יעקב אבינו כשנטמן במערת המכפלה, ולפי הקבלה בידינו היה הדבר בכסלו בימי חנוכה, כי יעקב אסף רגליו אל המטה ביום א' דסוכות כפי הקבלה שבידינו מן הרמז בפסוק ויעקב נסע סכתה [שם לג יז], ונשלמים השבעים יום כחנוכה, על כן נרמז שם הצירוף של חדרש כסלו, נ"ל, ויתבאר א"ה במאמרי חנוכה.

ב. **צירוף** השם הנכבד של חדרש טבת הוא היה"ו יוצא מסופי תיבות הפסוק גדלו להוי"ה את"י ונרוממ"ה שמ"ו יחדו [תהלים לד ד], נראה לי להיות זה החדש ג"כ מצורף לימי חנוכה עם החדש כסלו, וניתנו הימים להודות ולהלל, הנה נרמז צירוף ה שם של החדש בפסוק גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו, ויתבאר א"ה במאמרי חנוכה.

ד. **כסלו** במילואו כוח כ"ף סמ"ך למ"ד ו"ו בימ' א"ב הרחמי"ם, וזהו שתקנו כנוסח ההודאה ואתה ברחמי"ך הרכים וכו', ויבואר א"ה לפנינו להלן. ה. כסלו' בנימ' ב' עמ"ד, רמז ב' מן בראשית עמד להם לישראל התחלת התורה, אודייתא מחכמה נפקת [זוה"ק ח"ב קכ"א ע"א] בחכמה יבנה כ"ת [משלי כד ג], הגם שהיה הדרו מעטי זכיות ולא היה כל כך איתערותא דלתתא, עכ"ז היא שעמדה להם איתערותא דלעילא להיות ישראל עלו במחשבה בחכמה הקדומה [ב"ר פ"א ד']. וזהו שאומרים כנוסח ההודאה ואת"ה (בנימ' כ"ת) ברחמיך הרכים עמדת להם וכו', ויתבאר להלן א"ה.

ו. **כסלו** עיין להלן במאמרים הבאים הנס של אור המנורה אשר בחדש הזה היה מבחינת אור הגנוז שנגנז בתורה [עי' זוה"ק ח"א מ"ז ע"א], ועיי"ש מה שכתבתי בשם הרוקח [הרוקח הגדול סי' רכ"ה] שעל כן נתקנו ל"ו נרות כנגד ל"ו אור ונר ומאורות שנוכרו בתורה, הוא רמיזת אור הגנוז ששימש ל"ו שעות לאדם הראשון [ב"ר פ"ב ו'] ואחר כך נגנז ונתכסה בתורה, ולדעתי על כן שם החדש (שהאיר בו הארה מן האור הגנוז ומכוסה בתורה) נקרא כסלו, כ"ס ל"ו, כיסוי ל"ו אור ונר ומאורות נתגלה ההארה בחדש הזה, ומצורף לאור הזה טב"ת, אור כ"טו"ב.

העלון מוקדש לעלוי נשמת
יעקב אלכסנדר ז"ל
בן בתיה בילה
ת.נ.צ.ב.ה

תפילות לחינוך הבנים

רבי משה אהרן פינטו זי"ע

המבשלות בביתו של זקננו רבי משה אהרן פינטו זכר צדיק לברכה, נדהמו פעם לגלותו רוכן על גבי הסירים שעל האש ומגיס בתוכם. מה קרה? נחרדו הסובבים, ורבי משה אהרן נשא לעברם עיניים דומעות: אני מתפלל לפני ה' שהאוכל הזה שייכנס במעיהם של ילדיי, יביא אותם לקדושה ולטהרה ויסייע בידם להבין את דברי תורתנו. וכשמצא ה' חפץ חיים' לעת זקנותו את ספר התהילים של אימו אחז בו באהבה ופרץ בככי בין דפיו, לתלמידים הנסערים אמר: לולא דמעוטיה של אימי, לא הגעתי עד הלום!

חוב קדוש על כל יהודי ויהודי להנך את בניו ואת בנותיו בדרך אבותינו הקדושים, דרך התורה והאמונה המסורה מדור דור. וכשם שהשתנה הקדוש ברוך הוא באברהם אבינו: "כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" (בראשית י"ח, י"ט). חינוך אינו מסתכם בלימוד עם הנער או בהרצנת מוסר, חינוך הוא דרך חיים. חיים במתכונת של חינוך כשהכוונה לכך שקודם כל מעשה, מוקדשת מחשבה להשלכות החינוכיות הנגזרות ממנו. חיי חינוך הם חיים רצופי תפילות ובקשות מעומק הלב, על דורות ישרים מכורכים.